

Poetyckie nawiązania – na przykładzie *Urszuli Kochanowskiej* Bolesława Leśmiana

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- podaje definicję trenu,
- zna pojęcie literatura funeralna,
- wymienia powody powstania cyklu *Trenów* Kochanowskiego,
- zna terminy niezbędne przy analizie poezji.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- interpretować poezję,
- wskazać poetyckie nawiązania,
- dostrzegać analogie między utworami z różnych epok,
- budować poprawne wypowiedzi ustne,
- porównywać teksty literackie,
- posługiwać się cytatami z tekstów przy uzasadnianiu wniosków,
- dostrzegać uniwersalne wartości przekazywane przez utwór.

2. Metoda i forma pracy

Podająca, praca z tekstem, poszukująca.

3. Środki dydaktyczne

Teksty utworów: Jan Kochanowski *Tren VIII*, Bolesław Leśmian *Urszula Kochanowska*.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie informacji o *Trenach*. Pyta o to:

- kim był Kochanowski,
- jakie cechy posiada tren i kiedy powstał ten gatunek,

- jak wyjaśnić pojęcie literatura funeralna,
- jaki jest kontekst powstania *Trenów*?

b) Faza realizacyjna

Nauczyciel prosi uczniów o głośne przeczytanie wiersza Bolesława Leśmiana *Urszula Kochanowska*. Aby ułatwić analizę, podaje polecenia do tekstu:

- 1) Kto jest osobą mówiącą w wierszu? Co potwierdza twoje spostrzeżenia?
- 2) Określ strukturę utworu.

[Przykładowa odpowiedź: wiersz z regularnym podziałem na zwrotki, każda strofa składa się z dwóch wersów, występują elementy pierwszoosobowej narracji i dialogu wprowadzonego przy użyciu mowy niezależnej, rymy dokładne o układzie aa]

- 3) Czego potrzebowała Urszulka, by mogła zaznać szczęścia w niebie?
- 4) Jaki obraz Boga i dziecka jawi ci się w wierszu Leśmiana?
- 5) Jak możesz nazwać uczucia, które towarzyszyły dziewczynce?
- 6) Dlaczego Urszulka była rozczarowana przybyciem Boga?

Po dokonaniu analizy utworu Leśmiana nauczyciel prosi o zapoznanie się z treścią *Trenu VIII*. Potem zadaje pytania:

- 1) Określ nastroje panujące w obu utworach. Dlaczego są tak różne?
- 2) Porównaj dom Kochanowskiego w Czarnolasie z niebiańskim domem Urszulki.
- 3) Dlaczego zarówno Urszulka, jak i jej ojciec nie są radośni? Z czego wynika ich smutek?
- 4) Czy widzisz podobieństwa utworów na poziomie języka? Jeśli tak, podaj jakie.

c) Faza podsumowująca

Na zakończenie prowadzący podkreśla, że inspiracją do stworzenia utworu może być nie tylko osobiste przeżycie, ale inne dzieło sztuki, tak ja to ma miejsce w przypadku wiersza B. Leśmiana.

5. Bibliografia

1. Kochanowski J., *Tren VIII*, [w:] tegoż, *Nie porzucaj nadzieje*, Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”, Warszawa 1988, s. 47.
2. Leśmian B., *Urszula Kochanowska* [w:] tegoż, *Poezje wybrane*, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Kraków 1991, s. 184-185.

6. Załączniki

Zadanie domowe

Napisz w domu interpretację porównawczą wiersza Bolesława Leśmiana i utworu Jana Kochanowskiego.

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

brak